

**ÜNİTE 6: TÜRKLERİN İSLAMİYET’İ KABULÜ VE İLK
TÜRK İSLAM DEVLETLERİ****ETKİNLİK NO: 6**

A. Aşağıdaki ifadelerin DOĞRU ya da YANLIŞ olduklarını karşılarında yer alan kutucuklara işaretleyiniz.

	D	Y
1. İslamiyet’in Türkler arasında yayılmasında Talas Savaşı’nın önemli rolü olmuştur.		
2. Türkler İslamiyet’i kabul ettikten sonra “Kut” anlayışını devam ettirmişlerdir.		
3. Emevilerin “Mevali” uygulaması Türklerin İslamiyet’i benimsemelerini hızlandırmıştır.		
4. Türk tarihinde “Sultan” unvanını kullanan ilk Türk hükümdarı Gazneli Mahmut olmuştur.		
5. Malazgirt Savaşı Türkiye Selçuklu Devleti ile Bizans arasında olmuştur.		
6. Danadanakan Savaşı sonucunda Büyük Selçuklu Devleti kurulmuş, Karahanlılar yıkılma sürecine girmiştir.		
7. Bizans ile Büyük Selçuklu Devleti arasında yapılan ilk savaş Pasinler Savaşıdır.		
8. İslamiyet’i kabul eden ilk Türk boyu Oğuzlar olmuştur.		
9. Türkler, İslamiyet’in “cihat anlayışı” ile kendi “cihan hâkimiyeti” düşüncelerini birleştirmişlerdir.		
10. Mısır’da kurulan ilk Türk-İslam devleti İhşidiler olmuştur.		
11. Büyük Selçuklu Devleti’nin yıkılmasının sebeplerinin başında Selçuklu veraset anlayışı vardır.		
12. Malazgirt Savaşı’ndan itibaren Avrupalılar, Anadolu’ya Türkiye demeye başlamıştır.		
13. Ahmet Yesevi’yi tanımak, Türk Müslümanlığını da tanımak demektir.		
14. Satuk Buğra Han İslamiyet’i kabul eden ilk Karahanlı hükümdarıdır.		
15. Selçuklularda şer’i hukuktan sorumlu olan en yetkili kişi Kad’il Kudat’tır.		
16. Tolunoğulları, Abbasilerin zayıflaması ile ortaya çıkan bir Tevaif-i Mülük devletidir.		
17. Türk-İslam Devletlerinden yalnızca Karahanlı Devleti’nin nüfusunun tamamı Türklerden oluşur.		
18. Büyük Selçuklu Devleti’nin kurucusu Selçuk Bey’dir.		
19. Tuğrul Bey’in Abbasi halifesi tarafından “Doğu’nun ve Batı’nın sultanı” ilan edilmesi ile İslam dünyasının siyasi lideri Türkler olmuştur.		
20. Büyük Selçuklu Devleti Oğuzların Kayı boyu tarafından kurulmuştur.		
21. Orta Asya’da kurulan tek Türk-İslam devleti Karahanlılar’dır.		
22. Büyük Selçuklu Devleti’nin en parlak dönemi Sultan Alparslan Dönemi’dir.		
23. Büyük Selçuklu Devleti’nin yıkılış sürecini başlatan olay Katvan Savaşı’dır.		

B. Aşağıdaki Cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelime veya kelimelerle doldurunuz.

1. Hindistan, Afganistan bölgelerine İslamiyet ..... Devleti sayesinde yayılmıştır.
2. Büyük Selçuklu Devleti 1040 Dandanakan savaşı ile ..... tarafından kurulmuştur.
3. Malazgirt Savaşından sonra Sultan Alparslan'ın başlattığı "fethedilen yer fethedenin malıdır." Uygulaması, Anadolu'da ..... döneminin başlamasına neden olmuştur.
4. 1015-1021 yılları arasında Anadolu'ya keşif akınları gerçekleştiren Selçuklu komutanı ..... dir.
5. Tuğrul Bey'in ölümünün ardından Selçuklu tahtına, Çağrı Bey'in oğlu ..... geçmiştir.
6. Hasan Sabbah, ... kalesini alarak, burayı kendisine üs yapmış, burada suikastçılar yetiştirmiştir.
7. Dünyanın ilk üniversitesi olarak kabul edilen ..... medreseleri, Büyük Selçuklu Devleti'nin ünlü veziri tarafından kurulmuştur.
8. Büyük Selçuklularda bütün devlet işleri ..... denilen büyük divanda görüşülürdü.
9. Büyük Selçuklu Devleti'nde taht kavgalarının yaşandığı 1092-1118 yılları arasındaki döneme ..... adı verilmiştir.
10. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılma sebeplerinden birisi de devletin kurucu unsuru olan ..... küstürülmesidir.
11. Selçuklu hukuk sistemi, diğer Türk-İslam devletlerindeki gibi ..... ve ..... hukukun birleşmesi ile meydana gelmiştir.
12. Melikşah'tan sonra başlayan taht kavgalarını bitirerek yönetime hakim olmayı başaran son büyük Selçuklu Sultanı .....'dir.
13. Selçuklularda devletin mali ve idari kurumlarını denetleyen divan .....tır.
14. Büyük Selçuklu Devleti dağılma sürecine girdiğinde Türkiye Selçukluları, Suriye Selçukluları gibi devletler ve Salgurlular, ildenizoğulları gibi ..... ortaya çıkmıştır.
15. Sultan Sencer'in Moğol asıllı ..... İle 1141 de yaptığı Katvan Savaşı, Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılış sürecini başlatmıştır.
16. Nehrin ötesindeki ülke anlamına gelen ..... , Aral Gölü'ne dökülen Seyhun ve Ceyhun ırmakları arasında kalan bölgeye verilen isimdir.
17. Osmanlı Devleti'nin uyguladığı Tımar sistemi, Selçuklularda .....adıyla uygulanmıştır.

C. Aşağıdaki açıklamaların yanına uygun olan kavramın harfini yazınız.				
1		Sarayda beş vakit çalınan ve hâkimiyet alameti olan müzik, (Osmanlı da mehter)	A	ATABEY
2		Çatısı külâh biçimli anıt mezar	B	DİVAN-I MEZALİM
3		Selçuklu hanedanına mensup eyalet yöneticisi	C	AHİLİK
4		Eski Türk hukukunun Türk-İslam devletlerindeki ismi, töre	D	BÂTİNİLİK
5		Gelirleri savaşta yararlılık gösteren komutanlara verilen devlet arazisi	E	NEVBET
6		Mülkiyeti devlete ait olan topraklar	F	ALPEREN
7		Cami, Medrese, Darüşşifa gibi birden fazla işleve sahip vakıf kuruluşu	G	MELİK
8		Selçuklularda hükümdarın başkanlık ettiği en yüksek örfi mahkeme	H	ŞIHNE
9		Farklı milletlerden, küçük yaşta seçilen çocukların yetiştirilmesi ile oluşan seçkin savaşçılar	I	İKTA ARAZİ
10		Selçuklularda devletin mali işlerinden sorumlu olan kurul	İ	ÖRFİ HUKUK
11		Selçuklularda devletin iç ve dış yazışmalarından sorumlu olan kurul	J	ŞERİ HUKUK
12		Selçuklularda Şehzadelere askerlik ve devlet yönetimi konusunda eğitim veren tecrübeli devlet adamı	K	GULAMAN-I SARAY
13		Mülkiyeti şahısların kendisine ait olan topraklar	L	HASSA ASKERLERİ
14		Anadolu'nun fethinde etkili olmuş savaşçı dervişler	M	DİVAN-I İSTİFA
15		Türk-İslam devletlerinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü yer	N	MİRİ ARAZİ
16		Anadolu'da Esnafın bir araya gelerek oluşturduğu dini-tasavvufi meslek örgütü	O	MÜLK ARAZİ
17		Doğrudan sultana bağlı olan ve İkta gelirleri ile geçinen askeri birlik	Ö	KÜLLİYE
18		Selçuklularda Selçuklu soyundan olamayan eyalet yöneticisine verilen unvan	P	MEDRESE
19		İslam hukuku	R	KÜMBET
20		Hasan Sabbah tarafından kurulan ve Selçuklu devletine büyük zararları dokunan gizli örgüt	S	DİVAN-I İNŞA

D. Aşağıda Türk-İslam kültürünün ilk yazılı eserleri ile ilgili bir tablo verilmiştir. Tabloda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Yazar	Eser	Konusu	Temel özellikleri
Yusuf Has Hacib		Siyasetname	
	Divan-ı Lügati't Türk		
Hoca Ahmet Yesevi		Din, Tasavvuf	İslamiyet'i tasavvuf yoluyla anlatan bir eserdir.
	Atabetü'l Hakayık	Ahlaki öğütler	Hakaniye Türkçesi ve Uygur alfabesi ile yazılmıştır. "Gerçeklerin eşığı" anlamındadır.

Tarihdersi.net